

TEATERCENTRUM

s.1 (5)

Till
Kulturdepartementet
Dnr Ku2022/01357

YTTRANDE

över betänkande av utredningen för nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för kulturella och kreativa branscher

SOU 2022:44

KREATIVA SVERIGE!

Teatercentrum är en av tretton centrumbildningar för olika konstområden, som tillsammans samlar över 12 000 yrkesverksamma medlemmar.

Centrumbildningar är medlemsbaserade organisationer som verkar nationellt inom respektive konstområde, bland annat med förmedlande insatser för att bredda och stärka sina medlemmars ställning på arbets-/marknaden. Centrumbildningarna har statsbidrag från Kulturrådet för att främja ett kulturutbud av hög kvalitet som bidrar till att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen.

Varje centrumbildning arbetar utifrån sitt konstområdes särskilda förutsättningar för att ge effektiva insatser för kulturskaparna. Centrumbildningarna utgör en omistlig infrastruktur för det fria professionella kulturlivet både som initiativtagare, förmedlare och aktörer/projektägare och är en förutsättning för att fler fria professionella kulturskapare ska ha möjlighet att verka yrkesmässigt.

Teatercentrum har verksamhetsstöd från Kulturrådet, regionala anslag från Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Region Stockholm samt regionerna Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen, Västernorrland, Östergötland och Västmanland, samt projektstöd från kommuner och vissa fonder.

TEATERCENTRUM

s.2 (5)

Teatercentrum:

- Förmedlar och synliggör sina medlemsteatrar.
- Driver kulturpolitiska frågor och verkar för att medlemsteatrarnas ekonomiska förutsättningar förbättras.
- Arbetar med avtals- och arbetsgivarfrågor
- Stärker sina medlemmar genom att skapa mötesplatser för kompetenshöjning.

Verksamheten har en så gott som heltäckande nationell räckvidd med kansli i fyra regioner.

De fria teatrarnas verksamhet engagerar årligen ett stort antal personer i anställningar och uppdrag. Under 2021 var drygt 1 600 personer verksamma vid de 100 fria teatrar som är medlemmar i Teatercentrum 2022, varav ca 1000 anställda respektive 600 uppdragstagare, i varierande grad från enstaka uppdrag till tillsvidareanställningar och inom skilda yrkesområden, såväl konstnärliga som tekniska, hantverksmässiga, administrativa, information, marknadsföring och försäljning, pedagogik, service med flera.

Teatercentrum instämmer i mycket av utgångspunkterna och beskrivningarna i betänkandet och vi ser positivt på utredningens förslag till strategiska prioriteringar och mål. Vi vill med vårt yttrande lyfta fram de fria teatrarnas roller i de kulturella och kreativa branscherna, som producenter av utbud och innehåll likväl som uppdragsgivare för andra aktörer. Vi vill också peka på Teatercentrums möjligheter, tillsammans med de övriga centrumbildningarna för fria kulturskapare, att agera effektivt och långsiktigt med fördjupad rådgivning, samordning och matchning inom den kulturella och kreativa sektorn.

4. Modeller för planering av insatser

Offentliga verksamheters betydelse för privata företag

Till denna modell vill vi tillägga att många fria teatrar passar in i modellen vid sidan av de offentligt finansierade institutionerna. Många fria teatrar bedriver verksamhet som är delfinansierad med offentliga kulturstöd och kan ha *en avgörande betydelse för privata företag och tvärtom. Detta gäller inte minst ur ett arbetsmarknadsperspektiv* och förutsättningar för professionell scenkonst i hela landet. Fria teatrar är *beroende av kulturella och kreativa soloföretag* i sin

TEATERCENTRUM

s.3 (5)

verksamhet samtidigt som det är en grund i många av dessa soloföretag att ta korta uppdrag från fria teatrar med offentligt verksamhets- eller projektstöd.

Ideella föreningars betydelse för privata företag

Även till denna modell vill vi lyfta fram de fria professionella teatrarna både som företag för vars verksamheter de *Ideella och kulturdrivna föreningar* har stor betydelse – och tvärtom.

6. Den centrala prioriteringen

Tydligt tvärpolitiskt ansvar för kunskap, synergier och samverkan

Teatercentrum välkomnar ett tydligt tvärpolitiskt perspektiv och ansvarstagande för den kulturella och kreativa sektorn. Det behövs en sammanhållen strategi för kulturella och kreativa verksamheter som får alla politikområden att samverka.

Inom den fria scenkonsten finns många verksamheter med offentliga bidrag som verkar inom de kulturella och kreativa branscherna. Det är därför viktigt att bevaka hur stöd och insatser till kulturella och kreativa branscher inte utestänger fria aktörer med kombinerade inkomstkällor.

För verksamheter inom den fria scenkonsten är det t.ex. också av stor betydelse att hindren för kulturens utbyte med skolan kan rivas och utvecklas. För fria teatrar spelar skolan en viktig roll som arrangör och inköpare av teaterföreställningar. Många av våra medlemmar får huvuddelen av sina inkomster från turnéer till skolor och förskolor.

Vi välkomnar **ett utökat ansvar för kunskapsutveckling, samt statistik på och forskning om de kulturella och kreativa företagen**. Vi är helt överens om att det behövs statlig statistik för en gemensam verklighetsbild.

För **mål b)** - *regeringen bjuder in och för dialog med branschorganisationer och andra företrädare för kulturella och kreativa företag och företagare* vill vi lyfta den specifika branschkunskap och kompetens som finns inom respektive centrumbildning för fria kulturskapare (se inledning).

TEATERCENTRUM

s.4 (5)

7.2 Förnyelse av rådgivning, kapitalförsörjning och innovationsstöd

Vi instämmer med utredningens behovsanalys. Vi ser positivt på att främjandet kan kanaliseras genom branschernas egna organisationer, där Teatercentrum tillsammans med övriga centrumbildningar är exempel på *organisationer där företagen har en naturlig och frekvent kontaktyta*. Med ökade resurser skulle centrumbildningarna snabbt kunna växla upp nuvarande, och utveckla nya, främjande insatser och målgruppsanpassad rådgivning för fria professionella kulturskapare inom organisationernas respektive konstområden.

7.4 Export, internationalisering och värdeskapande utomlands

Utredningen beskriver den kreativa sektorns pågående internationalisering, med viss inbromsning p.g.a. pandemin. Vi vill lyfta behovet av insatser som underlättar möjligheterna att bedriva internationella projekt. Med stärkt stöd till branschorganisationer, som Teatercentrum och övriga centrumbildningar, kan viktiga samordningsfunktioner utvecklas för långsiktiga relationer och ökat internationellt utbyte.

7.5 Hållbar arbetsmarknad och kompetensförsörjning

Vi instämmer i utredningens beskrivning och ställer oss bakom målsättningarna. Det är av stor vikt att de sociala trygghetssystemen får en utformning som inkluderar kombinationer mellan anställning och uppdrag i soloföretag och ojämna inkomster. Vi välkomnar en utveckling av *system för vidareutbildning och validering*.

7.6 Platsens betydelse för kulturella och kreativa verksamheter (och tvärtom)

Tillgång till ändamålsenliga platser för kulturella och kreativa verksamheter är givetvis en förutsättning för företagsetablering, rekrytering av medarbetare och underleverantörer och ett utvecklat samarbete på lokal och regional nivå. Många fria teatrar finns på mindre orter runt om i landet tack förutsättningarna på den specifika platsens.

TEATERCENTRUM

s.5 (5)

Fria teatrar ger möjligheter för kulturskapare att vara verksamma, och erbjuda ett professionellt utbud av hög kvalitet, i både städer och i glesbygd.

Ökad samverkan med fria teatrar kan stärka det *lokala och regionala perspektivet i fråga om talangutveckling* och återväxt inom kulturellt och kreativt företagande. Fria teatrar spelar på de minsta scenerna, i alternativa lokaler och i det offentliga rummet, och möter på så sätt en blandad publik i alla åldrar och möter en publik som sällan, eller aldrig, tar sig till de större institutionerna.

Stockholm 16 december 2022

Teatercentrum, styrelsens verkställande utskott
genom

Lena Gustafsson
nationell verksamhetsledare